

រាជបណ្ឌិត្យសភាគម្ពុជា

**ការដោះស្រាយវិវាទពាណិជ្ជកម្ម
នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

The Resolution of the Commercial Conflicts
in the Kingdom of Cambodia

សេចក្តីផ្តើម

និក្ខេបបទបណ្ឌិត

២កទេសៈ នីតិសាស្ត្រ

សាស្ត្រាចារ្យរោងចក្រ បណ្ឌិត លឹម ស៊ីយហុន

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	១
ក.លំនាំដើម	១
ខ.មូលហេតុនៃការជ្រើសរើសប្រធានបទ	២
គ.សារសំខាន់នៃការជ្រើសរើសប្រធានបទ	៤
ឃ.ចំណោទបញ្ជាគតិយុត្ត	៤
ង.ការពន្យល់ពាក្យគន្លឹះ និងន័យប្រធាន	៥
ច- វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ	៧
១- វិធីសម្ភាសន៍	៧
២- វិធីប្រើប្រាស់កម្រងសំណួរ	៧
៣- វិធីវិភាគព័ត៌មានដែលទទួលបាន	៨
ឆ- ដែនកំណត់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៨
ជ- សម្មតិកម្មវិទ្យាសាស្ត្រ	៨
ជំពូកទី១៖ យន្តការនៃដោះស្រាយវិវាទពាណិជ្ជកម្ម	១០
១- ការដោះស្រាយវិវាទពាណិជ្ជកម្មតាមផ្លូវតុលាការ	១១
១.១- បុរេមជ្ឈត្តការ	១១
១.១.១ វិធីដោះស្រាយទំនាស់	១១
ក. យុទ្ធសាស្ត្រ	១២
ខ. ការជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រ	១៣
១.១.២ ការចរចា (Negotiation)	១៤
១.១.២.១ លក្ខណៈនៃការចរចា	១៤
១.១.២.២ ដំណើរការចរចា	១៥
១.១.២.៣ សារសំខាន់នៃការចរចា	២១
១.១.៣ ការជ្រុះជួញ និងសន្តានកម្ម	២២
ក. ការជ្រុះជួញ (Conciliation)	២២
ខ. ការសម្រុះសម្រួល ឬសន្តានកម្ម (Mediation)	២៥
១.២.២.២ ការរៀបចំកិច្ចសន្យា	៣៤

១.២-ស្ថាប័នមជ្ឈត្តការពាណិជ្ជកម្ម	៤២
១.២.១.សមត្ថកិច្ចមជ្ឈត្តការ.....	៤៣
ក.មជ្ឈមណ្ឌលជាតិនៃមជ្ឈត្តការពាណិជ្ជកម្ម	៤៣
ខ-ការកំណត់សមត្ថកិច្ច	៤៧
១.២.២- ដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ	៥១
ក- សវនាការ និងមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ	៥២
ខ-បណ្តឹងជំទាស់.....	៥៧
១.២.៣.ការទទួលស្គាល់ និងការអនុវត្តមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យបរទេស	៥៨
ក.អនុសញ្ញាទីក្រុងញូយ៉ក.....	៥៨
ខ.ច្បាប់ស្តីពីមជ្ឈត្តការពាណិជ្ជកម្ម.....	៥៩
២-ការដោះស្រាយជម្លោះពាណិជ្ជកម្មតាមដួងតុលាការ.....	៥៩
២.១- តុលាការនៃនីតិរូម.....	៦០
២.១.១.ការកំណត់តុលាការមានសមត្ថកិច្ច.....	៦០
២.១.១.១.សមត្ថកិច្ចតាមសាច់រឿង	៦០
២.១.១.២.សមត្ថកិច្ចតាមដែនដី	៧៩
២.១.២-នីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការ.....	៨០
ក.ការជំនុំជម្រះលើកទី១.....	៨០
ខ.ការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់	៨២
២.១.៣.ការទទួលស្គាល់ និងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការបរទេស	៨៣
ក.ការទទួលស្គាល់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការបរទេស	៨៣
ខ.ការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការបរទេស	៨៣
២.២. តុលាការពាណិជ្ជកម្ម.....	៨៣
២.២.១.ការបង្ហាញសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតតុលាការពាណិជ្ជកម្ម.....	៨៤
ក-សមត្ថកិច្ចតុលាការពាណិជ្ជកម្ម.....	៨៥
ខ-នីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការពាណិជ្ជកម្ម.....	៨៧
២.២.២.ចំណោទបញ្ហានៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតតុលាការ ពាណិជ្ជកម្ម.....	៨៨
ក-ចំណោទបញ្ហាទៅលើហេតុផលនៃការបង្កើតតុលាការពាណិជ្ជកម្ម	៨៩
ខ-ចំណោទបញ្ហាទៅលើយុត្តាធិការពិសេស	៩០
ជំពូកទី២៖ ការអនុវត្តបទដ្ឋានគតិយុត្តចំពោះវិវាទពាណិជ្ជកម្ម.....	៩២
១- វិវាទដោះស្រាយវិវាទច្បាប់	៩២
១.១.ការអនុវត្តច្បាប់ជ្រើសរើសដោយភាគី	៩២

១.១.១.គោលការណ៍នៃការអនុវត្តច្បាប់ដែលជ្រើសរើសដោយភាគី	៩៣
ក.ស្វ័យភាពនៃការជ្រើសរើស	៩៣
ខ.ការអនុវត្តលើគោលការណ៍ស្វ័យភាពនៃឆន្ទៈ:.....	៩៨
១.១.២.ការវិភាគលើគោលការណ៍នៃការអនុវត្តច្បាប់ដែលជ្រើសរើសដោយភាគី.....	៩៩
ក.សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ:.....	៩៩
ខ.ច្បាប់នគរបាល ឬច្បាប់អាជ្ញាបញ្ជា.....	១០២
គ.ការបន្តច្បាប់.....	១០៣
១.២.១.ដំណោះស្រាយបច្ចុប្បន្ន	១០៥
ក.អវត្តមាននៃឆន្ទៈរបស់រដ្ឋក្នុងការបង្កើតច្បាប់	១០៥
ខ.ការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងស្រុករបស់តុលាការខ្មែរ.....	១០៦
១.២.២.ការផ្តល់ដំណោះស្រាយនាពេលអនាគត.....	១២៥
ក.សញ្ញាណទូទៅនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់.....	១២៥
ខ.ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃការបង្កើតវិធាននៃវិវាទ	១២៨
២- ការអនុវត្តវិធានសមត្ថកិច្ចចំពោះវិវាទពាណិជ្ជកម្ម	១២៩
២.១.ស្ថានភាពនៃវិធានពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា.....	១៣០
២.១.១.ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធានពាណិជ្ជកម្ម	១៣០
ក.លក្ខណៈនៃវិធានពាណិជ្ជកម្ម	១៣០
ខ.តួនាទីរបស់យុត្តិសាស្ត្រ.....	១៣៥
២.១.២.របបនីតិវិធីនៃពាណិជ្ជកិច្ច	១៣៩
ក.វិធាននៃការបង្ហាញភស្តុតាង	១៣៩
ខ.វិធានពិសេសផ្សេងៗនៃពាណិជ្ជកិច្ច	១៤៣
២.២.១.វិធានដែលទាក់ទងនឹងប្រភេទពាណិជ្ជកម្ម	១៤៦
២.២.១.១.ការទទួលខុសត្រូវក្នុងកិច្ចសន្យា	១៤៦
២.២.១.២.ការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា.....	១៦៨
២.២.២.វិធានដែលទាក់ទងនឹងផលវិបាកសេដ្ឋកិច្ចនៃសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម	១៧១
ក.ការចាប់ផ្តើមនៃការបើកសំណុំរឿងក្ស័យធន	១៧១
ខ.ដំណើរការនៃសំណុំរឿងក្ស័យធន	១៧៧
គ.ការបញ្ចប់ និងការបន្តនីតិវិធី	១៧៩
ជំពូកទី៣៖ ការវិភាគទិន្នន័យ និងការវាយតម្លៃ	១៨១
១-វិធីវាយតម្លៃព័ត៌មានដែលប្រមូលបានតាមរយៈកម្រងសំណួរ.....	១៨១
២-វិធីវិភាគព័ត៌មានលើកម្រងសំណួរ	២០៥
៣- ការវាយតម្លៃ(ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ).....	២២០

៣.១ ចំណុចខ្លាំង.....	២២០
៣.១.១.ចំណុចខ្លាំងនៃយន្តការដោះស្រាយជម្លោះពាណិជ្ជកម្ម.....	២២០
ក.ការដោះស្រាយជម្លោះក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ.....	២២០
ខ.ការដោះស្រាយជម្លោះតាមផ្លូវតុលាការ.....	២២១
៣.១.២.ចំណុចខ្លាំងនៃការអនុវត្តវិធានលើជម្លោះពាណិជ្ជកម្ម.....	២២១
ក.វិធាននៃវិវាទច្បាប់.....	២២១
ខ.ការអនុវត្តវិធានសមត្ថកិច្ច.....	២២២
៣.២.ចំណុចខ្សោយ.....	២២៣
៣.២.១.ចំណុចខ្សោយនៃយន្តការដោះស្រាយជម្លោះពាណិជ្ជកម្ម.....	២២៣
ក.ការដោះស្រាយក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ.....	២២៣
ខ.ការដោះស្រាយតាមផ្លូវតុលាការ.....	២២៣
៣.២.២.ចំណុចខ្សោយនៃការអនុវត្តវិធានលើជម្លោះពាណិជ្ជកម្ម.....	២២៥
ក.វិធាននៃវិវាទច្បាប់.....	២២៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន.....	២២៧
អនុសាសន៍.....	២៣២
ឯកសារគន្ថនិទ្ទេស.....	២៣៦
I- ភាសាជាតិ.....	២៣៦
ក-អត្ថបទច្បាប់.....	២៣៦
ខ-ច្បាប់អន្តរជាតិ.....	២៣៧
គ-សេចក្តីព្រាងច្បាប់.....	២៣៨
ឃ-ឯកសារបង្រៀន និងទ្រឹស្តី.....	២៣៨
II- ភាសាបរទេស.....	២៣៩
ក-ភាសាបារាំង.....	២៣៩
ខ-ភាសាអង់គ្លេស.....	២៣៩
គ-ឯកសារបង្រៀន និងទ្រឹស្តី.....	២៤០
ឃ-គេហទំព័រ (Feb 20, 2008).....	២៤០